Dr}avno tekmovanje v znanju latin`čine 2007/08

18. 4. 2008

Drugi del

I.

Nekaj kitic ene od pesmi iz zbirke Carmina Burana. Verjetno jo je napisal Walter Map (doma iz Walesa, rojen leta 1140, umrl okrog leta 1210). Pesnik v njej preklinja neznanega tatu, ki mu je ukradel kapo (*pileus*). Prevedite v slovenščino!

Prevod

Raptor mei pilei morte moriatur, ________________________________
mors sit subitanea[1], nec praevideatur, ________________________________
et poena continua post mortem sequatur, ________________________________
nec campis Elysiis post Lethen[2] fruatur! ________________________________

Raptor mei pilei saeva morte cadat, ________________________________
illum febris, rabies et tabes invadat! ________________________________
Hunc de libro Dominus vitae sanctae[3] radat, ________________________________
hunc tormentis Aeacus[4] cruciandum tradat! ________________________________

Ei vita brevis sit, pessimusque finis! ________________________________
nec vivat feliciter hic diebus binis; ________________________________
laceret hunc Cerberus dentibus caninis, ________________________________
laceratum gravius torqueat Erinys! ________________________________

Excommunicatus[5] sit in agro et tecto! ________________________________
Nullus eum videat lumine directo! ________________________________
Solus semper sedeat similis deiecto: ________________________________
hunc poenis Tartareis cruciet Alecto! ________________________________

______/ 64 točk

---

1 nenadna .
2 *post Lethen* = *post mortem*.
3 *vitae sanctae*: odvisno od *libro*.
4 *Aeacus*: Ajak (bajeslovni sodnik v Hadu).
5 Glagol *excommunicare* izobčiti .

II.

Odlomek iz 7. knjige Cezarjevega dela *De bello Gallico*. V njem daje Cezar podatke o številu vojakov, ki so jih Galci sklenili poslati na pomoč Vercingetorixu, obleganemu v utrdbi Alezija.

Preberite besedilo, seštejte navedena števila in odgovorite na spodnja vprašanja.

Besedilo:

Imperant Haeduis atque eorum clientibus, /.../ triginta quinque milia; parem numerum Arvernis adiunctis Eleutetis, Cadurcis, Gabalis, Vellaviis, qui sub imperio Arvernorum esse consuerunt; (3) Sequanis, Senonibus, Biturigibus, Santonis, Rutenis, Carnutibus duodena milia; Bellovacis decem; totidem Lemovicibus; octona Pictonibus et Turonis et Parisiis et Helvetiis, sena milia Suessionibus, Ambianis, Mediomatricis, Petrocoriis, Nerviis, Morinis, Nitiobrogibus; quina milia Aulercis, Cenomanis; totidem Atrebatibus; quattor milia Veliocassis; Lexoviis et Aulercis Eburovicibus terna; Rauracis et Bois bina; (4) decem milia universis civitatibus, quae Oceanum attingunt quaeque eorum consuetudine Aremoricae appellantur/.../. (5) Ex his Bellovaci suum numerum non contulerunt /.../; rogati tamen a Commio pro eius hospitio duo milia una miserunt.

De bello Gallico (VII, 75, 1-5)

Vprašanja:

1. Vpišite (z arabskimi številkami) število vojakov, ki jih je poslalo posamezno pleme:

Haedui + clientes eorum __________

Arverni + Eleuteti + Cadurci + Gabali + Vellavii __________

Sequani	_______	Parisii	______	Cenomani	_______
Senones	_______	Helvetii	______	Atrebates	_______
Bituriges	_______	Suessiones	______	Veliocassi	_______
Santoni	_______	Ambiani	______	Lexovii	_______
Ruteni	_______	Mediomatrices	______	Aulerci	_______
Carnutes	_______	Petrocorii	______	Eburovices	_______
Bellovaci	_______	Nervii	______	Rauraci	_______
Lemovices	_______	Morini	______	Boii	_______
Pictones	_______	Nitiobroges	______	Aremoricae	_______
Turoni	_______	Aulerci	______		

2. Koliko vojakov so poslali vsi Galci skupaj? ___________________

3. Cezar je imel na razpolago 10 legij s po 4500 vojaki. Koliko Galcev je prišlo na enega rimskega legionarja? ____________

______/ 35 točk

III.

Besedilo je iz tretjega dejanja odrskega dela *Comoedia de optimo studio iuvenum*, ki ga je leta 1504 objavil nemški humanist Heinrich Bebel. V prizoru nastopata neimenovani učitelj in učenec, ki mu je ime Vigilancij.

Preberite besedilo in odgovorite na spodnja vprašanja.

Magister: Quod est tuum nomen, o bone adolescens?

Vigilantius: Vigilantius.

M.: Quare huc advenisti et quam ob causam?

V.: Ut bonis artibus operam dans[6] ad parentes redeam clarior et doctior.

M.: Bonum propositum. Ad quod autem studium plus inclinaris?

V.: Tuum fuerit[7], bone praeceptor, me instituere in his rebus, quae mihi conducere sperabis. Ego enim mihi ipsi satis idoneus consultor non sum. Quicquid autem id sit, /…/ tradas inter cetera etiam Latinitatem. Nam nisi quis effari possit sensa sua[8] cum dignitate, video eum contemptui esse[9] /…/.

M.: Optime narras et ita fiet, dummodo non neglexeris artes ceteras, quas liberales vocant.

V.: Nequaquam, nam et grammaticam rhetoricamque, ex quibus tamquam ex uberrimis fontibus omnis Latinitas emanat, harum in numero esse semper existimavi.

M.: Nemo infitias ire potest, neque sine his artes consistere possunt.

V.: Ita existimavi.

---

6 Part. prez. glagola *dare*. Zveza *operam dare* (*alicui rei*) pomeni truditi se (za kaj)
7 *Tuum fuerit* „tebi bo prepuščeno“.
8 *sensa sua* „svoje misli“.
9 *contemptui esse* „biti preziran“.

M.: Lectiones[10] igitur artium frequenter accedas[11] et summa cum diligentia audias! Tertia autem hora post prandium poeticam lectionem adeas!

V.: Factum esse credito!

Vprašanja:

1. Kaj želi Vigilancij od učitelja?

   ____ (__/4 tč.)

2. Katero od ved (*artes*) najbolj ceni in zakaj?____________________

   ____ (__/3 tč.)

3. Izmed predmetov, omenjenih v odlomku, spadata dva med t. i. 'sedem svobodnih umetnosti' (*septem artes liberales*). Katera dva?

   ____________________ ______________________ (__/2 tč.)

4. Kaj zahteva učitelj od učenca? __________________________________

   ____ (__/4 tč.)

5. Kdaj je na urniku predavanje iz poetike?

   ____ (___/1 tč.)

6. Ali se učenec strinja s tem, da bo hodil tudi na predavanje iz poetike?

   _________________________ (___/1 tč.)

______/ 15 točk

10 *lectiones* tukaj predavanja .
11 *lectiones accedere* = *lectionibus adesse.*